

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Obdo/78/2021
Identifikačné číslo spisu: 2118201030
Dátum vydania rozhodnutia: 22.02.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Lenka Praženková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:2118201030.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Lenky Praženkovej, členiek senátu JUDr. Gabriely Mederovej a JUDr. Aleny Priecelovej v spore žalobcu: INT Collector s.r.o., so sídlom v Prahe, Chudenická 1059/30, Hostivař, Česká republika, IČO: 064 51 136, zastúpeného SOPKO LEGAL s.r.o., so sídlom v Trnave, Paulínska 7523/24, IČO: 47 631 741, proti žalovanému 1/ PSA Services Centre Europe, s.r.o., so sídlom v Trnave, Automobilová ulica 1, IČO:36 289 752 (vymazaný z obchodného registra dňa 1.1.2023), žalovanému 2/ PCA Slovakia, s.r.o., so sídlom v Trnave, Automobilová ulica 1, IČO: 36 256 013, obaja zastúpení: PETERKA & PARTNERS advokátní kancelář s.r.o., so sídlom v Prahe, Karlovo náměstí 671/24, Nové Město, Praha 1, Česká republika, IČO: 261 69 720, konajúca prostredníctvom PETERKA & PARTNERS advokátska kancelária s.r.o. organizačná zložka, so sídlom v Bratislave, Kapitulska 18/A, o zaplatenie 19.507,14 eura s príslušenstvom, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 31Cob/3/2020-232 z 30. marca 2021 takto

rozhodol:

I. V konaní p o k r a č u j e s právnym nástupcom žalovaného 1/, a to žalovaným 2/: PCA Slovakia, s.r.o., so sídlom v Trnave, Automobilová ulica 1, IČO: 36 256 013.

II. Dovolanie z a m i e t a .

III. Žalovanému sa proti žalobcovi p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trnava (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 36Cb/36/2018-148 z 13. septembra 2019 prvým výrokom žalobu zamietol a druhým výrokom žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovaným náhradu trov konania v celom rozsahu s tým, že o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením.

2. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 261 ods. 1, § 269 ods. 2 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej „Obchodný zákonník“), § 39, § 525 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej aj ako „Občiansky zákonník“ alebo „OZ“), § 28 ods. 1 (pozn.: správne § 23 ods. 1), § 38 ods. 1, ods. 2 zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej „zákon o advokácii“), Čl. 8, § 153 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej „CSP“).

3. Vecne dôvodil, že medzi stranami nebolo sporné, že žalobca si v danom konaní uplatňuje pohľadávku na zaplatenie odmeny za právne služby, ktorú (ako žalobca tvrdil) nadobudol platne na základe písomnej zmluvy o postúpení pohľadávky z 12.01.2018 od euroadvokáta Mgr. Pavla Strnada. Euroadvokát so žalovaným 2/ dňa 21.04.2011 uzatvoril zmluvu o poskytovaní právnych služieb, pričom odmena advokáta bola dohodnutá ako mesačná paušálna odmena. Dňa 19.3.2013 bol medzi advokátom a oboma žalovanými uzatvorený Dodatok č. 1 k zmluve, v zmysle ktorého sa klientom podľa zmluvy stal namiesto žalovaného 2/ žalovaný 1/. Žalovaní sa v konaní bránili tvrdením, že právny úkon postúpenia predmetnej pohľadávky odporuje zákonu, preto je v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka neplatný a žalobca nie je v danom konaní aktívne vecne legítimovaný. Súd prvej inštancie prioritne posudzoval aktívnu vecnú legítimáciu žalobcu a v tej súvislosti platnosť, resp. neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky z 12.01.2018. V tejto súvislosti uviedol, že v konaní bolo preukázané, že euroadvokát Mgr. Pavel Strnad ako postupca a žalobca ako postupník uzatvorili dňa 12.01.2018 zmluvu o postúpení pohľadávky, ktorá predstavuje finančný nárok na odmenu advokáta za právne služby poskytnuté žalovaným. Na euroadvokáta sa v zmysle zákona o advokácii viaže profesijná povinnosť zachovávať mlčanlivosť o všetkých skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel v súvislosti s výkonom advokácie, zatiaľ čo žalobca takúto zákonnú povinnosť už nemá. Ustanovenie § 525 ods. 1 Občianskeho zákonníka zakazuje postúpiť okrem iného i také pohľadávky, ktorých obsah by sa zmenou veriteľa zmenil. Pohľadávka advokáta voči svojim klientom predstavuje práve takýto druh pohľadávky, nakoľko absencia povinnosti mlčanlivosti, ktorá sa zo zákona neviaže na inú osobu, predstavuje tú zmenu obsahu právneho vzťahu, s ktorou dané zákonné ustanovenie spája zákaz postúpenia. Súd prvej inštancie konštatoval, že pohľadávka advokáta tak nie je postupiteľná, pretože tomu bráni § 525 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Postúpenie takej pohľadávky je svojím obsahom a účelom v priamom rozpore so zákonom a ako také je absolútne neplatné v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka, a to nielen medzi stranami zmluvy o postúpení, ale aj navonok, voči dlžníkovi, na čo musí súd prihliadať z úradnej povinnosti. V rámci odôvodnenia súd prvej inštancie poukázal na viaceré rozhodnutia slovenských súdov (rozhodnutia Krajského súdu v Trnave sp. zn. 21Cob/89/2018 z 27.08.2019, sp. zn. 23Co/85/2016 z 23.05.2016) a Slovenskej advokátskej komory. Súd prvej inštancie sa nestotožnil s tvrdením žalobcu, že rozhodnutie Krajského súdu v Trnave v konaní sp. zn. 21Cob/89/2018 je pre toto konanie neaplikovateľné, nakoľko posúdenie otázky neplatnosti postúpenia pohľadávky, ktorá je predmetom daného sporu je založená na obdobných, totožných skutočnostiach a právne posúdenie nevychádza len z obsahu zmluvy o postúpení pohľadávky, ktorá v danom konaní nebola žalobcom vôbec predložená. Krajský súd vo svojom rozhodnutí jasne vysvetlil, že k porušeniu povinnosti mlčanlivosti došlo už uzatvorením predmetnej zmluvy a v nadväznosti na skutočnosť, že pohľadávka bola prevedená na tretiu osobu, ktorá nepodlieha povinnosti mlčanlivosti, je toto postúpenie v rozpore so zákonom a je absolútne neplatné. Súd prvej inštancie preto nepovažoval za nevyhnuté oboznamovať sa s obsahom zmluvy o postúpení pohľadávky a vykonať túto zmluvu ako dôkaz, nakoľko k porušeniu povinnosti mlčanlivosti došlo už z iných skutočností (z postúpenia, z rozsahu obsahu argumentácie, ktorú žalobkyňa prezentuje, z detailov vzťahu údajného klienta a pod.). Z tohto dôvodu nevykonával žalobcom navrhnutý dôkaz - predloženie z jeho strany písomnej zmluvy o postúpení z 21.04.2011 (pozn. správne z 12.01.2018), nakoľko aj bez oboznámenia sa s obsahom zmluvy bolo zrejmé, že postúpením došlo k porušeniu povinnosti mlčanlivosti, čo je zásadné pre právne posúdenie veci. Druhým dôvodom pre nevykonanie tohto dôkazu bola skutočnosť, že súd prvej inštancie tento návrh žalobcu považoval za oneskorený, v rozpore so zásadou koncentrácie konania a zo strany žalobcu účelový a spôsobujúci nedôvodné prietahy v konaní (bol by jediným dôvodom, pre ktorý by súd mal pojednávanie odročiť a nerozhodnúť meritórne) s poukazom na § 153 ods. 1, ods. 2 a Čl. 8 CSP. Pre rozhodnutie o nedostatku

aktívnej vecnej legitímácie súd prvej inštancie považoval za podstatné, že na pohľadávku sa viaže advokátske tajomstvo, a teda je principiálne vylúčená z postúpenia. Mal za to, že z dôvodu neplatnosti zmluvy o postúpení na žalobcu platne neprešlo právo na zaplatenie finančnej sumy, ktorej sa domáha v danom konaní, teda nie je aktívne vecne legitímovaný. Vzhľadom na nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcu súd prvej inštancie už bližšie neskúmal tvrdenia týkajúce sa dôvodnosti tohto nároku a ďalšiu právnu argumentáciu strán (dotýkajúcej sa pasívnej vecnej legitímácie z dôvodu prekročenia oprávnenia osoby vystupujúcej v záväzkovom vzťahu za žalovaných atď.).

4. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 31Cob/3/2020-232 z 30. marca 2021 potvrdil rozsudok Okresného súdu Trnava z 13. septembra 2019 č. k. 36Cb/36/2018-148 ako vecne správny (§ 387 ods. 1, 2 zákona č.160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku; ďalej len „CSP“) a žalovaným 1./2/ priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (§ 396 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP). Na výzvu odvolacieho súdu (§ 382 CSP) k nožnej aplikácii na danú vec i ustanovenia § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka, strany sporu zotrvali na vyjadreniach prezentovaných v priebehu konania.

5. V súvislosti s odvolacími námietkami žalobcu, že zákon o advokácii ani žiadny iný všeobecne záväzný právny predpis s porušením povinnosti mlčanlivosti advokáta nespája následok neplatnosti postúpenia pohľadávky, odvolací súd poukázal na možnosť výkladu pomocou, ktorého sa zisťuje, či nejaké konanie porušuje zákonný zákaz, čo má za následok neplatnosť právneho úkonu. Mal za to, že zákon o advokácii v ust. § 23 ods. 1 zakotvuje povinnosť mlčanlivosti advokáta o všetkých skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel v súvislosti s výkonom advokácie. Okrem zákona o advokácii je advokátska mlčanlivosť zakotvená v čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, v čl. 16 ods. 1, čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, v stavovských predpisoch, ako aj v základných princípoch advokátskej etiky ako takej. Povinnosť mlčanlivosti advokáta predstavuje významný inštitút oddeľujúci postavenie advokáta od iných subjektov poskytujúcich právne služby. Je to teda základná statusová povinnosť charakterizujúca toto povolanie a súčasne nevyhnutná podmienka pre jeho vykonávanie. Z podstaty postavenia advokáta vyplýva, že klient advokátovi poskytne informácie, ktoré by inému neposkytol, a ktoré mu poskytne na základe vzájomnej dôvery. Táto dôvera však nemôže existovať bez zrejmej istoty garantovanej práve mlčanlivosťou o zverených informáciách. Obsahom advokátskej mlčanlivosti je zákaz advokáta prezradiť dôverné informácie získané od klienta, použiť dôverné informácie v neprospech klienta, použiť predmet advokátskej mlčanlivosti v prospech tretej osoby. Za dôverné informácie sa považujú ústne alebo písomné informácie, o ktorých sa advokát dozvedel od klienta alebo inej osoby, ktorých prezradenie si klient neželá, alebo zverejnenie ktorých by mohlo byť na ujmu klienta. Do rozsahu povinnosti mlčanlivosti patria nielen všetky informácie, ktoré sa týkajú priamo výkonu mandátu, ale aj súkromné, osobné, obchodné, daňové či politické súvislosti s klientom. Zákonná povinnosť mlčanlivosti svedčiaci advokátovi je povinnosťou štátom prikázanou, a teda i všeobecne chránenou, nejde pritom o výsadu advokáta, ale ide o povinnosť uloženú advokátovi, v záujme jeho klientov a na ich ochranu. Dodal, že povinnosť mlčanlivosti sa podľa zákona o advokácii vzťahuje aj na usadeného euroadvokáta, nakoľko je povinný dodržiavať povinnosti advokáta podľa vyššie uvedeného zákona. Odvolacím súdom bolo odkázané na uznesenie sp. zn. 21Cob/89/2018, v rámci ktorého bol vyslovený názor, podľa ktorého „obmedzenie postupiteľnosti pohľadávky advokáta (euroadvokáta) je založené na ochrane citlivých údajov a povinnosti mlčanlivosti. Advokát je v zmysle zákona o advokácii povinný zachovávať mlčanlivosť, a teda uvedenou právnou úpravou je jeho profesijná povinnosť mlčanlivosti obmedzená podobne ako pri povinnosti mlčanlivosti podľa § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o bankách“). Tým, že advokát uzatvoril zmluvu o postúpení pohľadávky a previedol svoju pohľadávku vzniknutú z výkonu advokácie na tretieho, porušil povinnosť mlčanlivosti, ktorej ho klient nezbavil“. Pri rozhodovaní sa odvolací súd odvolal aj na závery Krajského súdu v Trnave vyjadrené v rozsudku z 23.05.2016 sp. zn. 23Co/85/2016, v ktorom sa odvolací súd zaoberal zákonnými podmienkami postupovania tzv. bankových pohľadávok, súčasne však vo všeobecnej rovine aj otázkou postupiteľnosti pohľadávok, ktorých obsah by sa zmenou veriteľa zmenil (§ 525 ods. 1 Občianskeho zákonníka), pričom v tejto súvislosti bolo konštatované, že treba principiálne vychádzať z toho, že ustanovenie § 525 ods. 1 Občianskeho zákonníka bráni postupovaniu pohľadávok z takých právnych vzťahov, v ktorých je veriteľ

povinný zo zákona zachovávať mlčanlivosť o záležitostiach dlžníka. Odvolací súd sa s daným stotožnil a uviedol, že peňažné pohľadávky v zásade nepatria medzi pohľadávky, ktorých obsah sa by sa postúpením mohol zmeniť. Obsahom pohľadávky na peňažné plnenie je povinnosť dlžníka plniť v peniazoch a právo veriteľa požadovať peňažné plnenie. Zmena veriteľa peňažnej pohľadávky teda nemá vplyv na obsah pohľadávky. Postupovaniu pohľadávok z takých právnych vzťahov, v ktorých je veriteľ povinný zo zákona zachovávať mlčanlivosť o záležitostiach dlžníka, bráni samotný (osobitný) zákon. Aj v čase pred novelizáciou Občianskeho zákonníka, t.j. pred 23.12.2015, postúpeniu takýchto pohľadávok bránilo ustanovenie § 39 Občianskeho zákonníka, a to i bez toho, aby rozpor so zákonom bol ako výslovný dôvod nemožnosti postúpenia pohľadávky uvedený v § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Nedovolenosť určitého konania nemusí právny predpis upravovať výslovne, ale môže vyplývať z kontextu jednotlivých ustanovení právneho predpisu či viacerých predpisov.

6. Ohľadne námietky, že zákon o bankách stanovuje konkrétne hmotnoprávne podmienky pre platnosť postúpenia pohľadávok, avšak zákon o advokácii žiadne osobitné podmienky neobsahuje, a preto sa zmluva o postúpení pohľadávky advokáta na zaplatenie odmeny riadi výlučne režimom Občianskeho zákonníka, odvolací súd poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24.04.2018 sp. zn. I Cdo 147/2017, v ktorom riešil právnu otázku, či § 92 ods. 8 zákona o bankách upravuje podmienky, ktorých splnenie je potrebné pre prelomenie bankového tajomstva v prípade postúpenia pohľadávky banky na inú osobu, alebo upravuje podmienky, ktorých splnenie je potrebné pre platné postúpenie pohľadávky banky na inú osobu. Dovolací súd tu konštatoval, že tie isté zákonné špeciálne podmienky, ktoré musia byť splnené v prípade postúpenia čo i len časti pohľadávky banky na tretiu (nebankovú) osobu (§ 92 ods. 8) musia byť splnené aj pri prelomení bankového tajomstva, pričom tieto sa vzájomne nevylučujú, práve naopak sa prekrývajú. Avšak v prejednávanej veci odvolací súd dospel k záveru, že keď advokát postúpil svoju pohľadávku titulom odmeny voči svojim klientom (ktorí ho písomne povinnosti mlčanlivosti nepozbavili) na žalobcu (teda osobu, ktorá nepodlieha povinnosti mlčanlivosti), sa nejedná o niektorý z prípadov prelomenia advokátskej povinnosti mlčanlivosti ustanovených v § 23 zákona o advokácii. Jedná sa preto o postúpenie v rozpore so zákonom (v tomto prípade so zákonom o advokácii), kedy je postúpenie pohľadávky v zmysle § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka vylúčené/zakázané. Ide teda o absolútne neplatný právny úkon v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka. K porušeniu povinnosti mlčanlivosti advokáta došlo už len tým, že euroadvokát ako postupca uzavrel zmluvu o postúpení pohľadávky so žalobcom (čo v konaní sporné nebolo) a poskytol mu dôverné údaje podliehajúce povinnosti mlčanlivosti, pričom žalovaní povinnosti mlčanlivosti advokáta nezbavili. O poskytnutí dôverných informácií svedčí samotná skutočnosť, že euroadvokát odovzdal žalobcovi ako postupníkovi zmluvu o poskytovaní právnych služieb a dodatok k nej, uzatvorené so žalovanými (ktoré žalobca aj priložil k žalobe), a v ktorých sú uvedené jednak údaje o klientovi, druh poskytovaných právnych služieb i výška odmeny, teda skutočnosti, ktoré sa euroadvokát dozvedel v súvislosti s výkonom advokácie.

7. Ohľadne rozhodnutí Slovenskej advokátskej komory (ďalej len „SAK“), na ktoré poukázal žalobca, odvolací súd konštatoval, že samotná stavovská organizácia advokátov považuje konanie svojho člena - advokáta, ktorý (rovnako ako tomu je i v danej veci) postúpil pohľadávku z titulu odmeny voči svojmu klientovi tretej osobe (ktorá nie je viazaná mlčanlivosťou) bez toho, aby ho klient zbavil mlčanlivosti, za závažné konanie, ktoré je v hrubom rozpore s predpismi upravujúcimi výkon advokácie a to poukazujúc na rozhodnutia II. odvolacieho disciplinárneho senátu z 13.11.2018 sp. zn. II. ODS - 18/2018: 2072/2017 v spojení s rozhodnutím VI. disciplinárneho senátu SAK zo 04.04.2018, sp. zn. DS VI.-76/2017/2072/2017 (zverejneného v Bulletine slovenskej advokácie 3/2020 z 17.04.2020), ktorým sa disciplinárny senát SAK opätovne pridržiaval rozhodnutia III. disciplinárneho senátu SAK sp. zn. DS III.-702/07, ktorý dospel k záveru, že advokát, ktorý postúpi svoju pohľadávku voči klientovi, vzniknutú titulom trov právneho zastúpenia, na tretiu osobu, ktorá nemá povinnosť zachovávať advokátske tajomstvo, pričom do zmluvy o postúpení pohľadávky označí svojho klienta, druh právneho zastupovania i výšku trov právneho zastúpenia bez toho, aby bol klientom pozbavený povinnosti zachovávať mlčanlivosť, dopúšťa sa disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zákona o advokácii, pretože takýmto konaním porušuje povinnosti mu uložené podľa § 23 ods. 1 zákona o advokácii. Zo strany odvolacieho súdu nebolo možné prihliadnúť na rozhodnutie v disciplinárnej veci vedenej pod sp.

zn. II. ODS-23/13:1225/2012 (na ktoré odvolateľ poukazoval), nakoľko sa jednalo o situáciu, keď bola postúpená časť pohľadávky na konateľku dlžníka, ktorá sa tak mohla oboznamovať so skutočnosťami, ktoré podliehali režimu povinnosti advokáta zachovávať mlčanlivosť.

8. Keďže žalobca nepreukázal, že sa platne a účinne stal veriteľom uplatňovanej pohľadávky, teda nepreukázal svoju aktívnu legitimáciu (spochybňovanú žalovanými) na jej uplatňovanie, odvolací súd označil postup súdu prvej inštancie za správny, keď žalobu v celom rozsahu zamietol.

9. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

10. Dovolateľ za právnu otázku, ktorá nebola dosiaľ v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená považoval otázku „či pohľadávka advokáta na zaplatenie paušálnej odmeny za poskytnutie právnych služieb možno zmluvou o postúpení pohľadávky platne postúpiť na tretiu osobu, ktorá ex lege nie je viazaná mlčanlivosťou, resp. otázka, či porušenie povinnosti mlčanlivosti uzavretím zmluvy o postúpení takejto pohľadávky zakladá právny následok absolútnej neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky na zaplatenie odmeny advokáta za poskytnutie právnych služieb“. Za nesprávne právne posúdenie oboch súdov nižšej inštancie považuje žalobca ich tvrdenie, že absolútnu neplatnosť právneho úkonu môže zakladať bez ďalšieho (de facto každé) porušenie právnej povinnosti zakotvenej v kogentnom ustanovení osobitného právneho predpisu, hoci tento iný právny predpis s porušením právnej povinnosti výslovne nespája sankciu neplatnosti právneho úkonu. Podľa žalobcu absolútnu neplatnosť právneho úkonu podľa § 39 Občianskeho zákonníka môže zakladať len porušenie takého zákonného zákazu alebo obmedzenia [hoc i ustanoveného osobitným právnym predpisom), ktorý sa explicitne viaže na hlavné znaky konkrétneho druhu právneho úkonu, ktorého neplatnosť sa posudzuje, A contrario, absolútnu neplatnosť právneho úkonu nemôže spôsobiť porušenie takej právnej povinnosti, ktorá nie je ustanovená ako: a/ zákonný predpoklad uskutočnenia právneho úkonu b/ porušenie tohto zákonného predpokladu uskutočnenia právneho je svojou povahou a intenzitou tak zásadnej intenzity, že je nevyhnutné dospieť k záveru o absolútnej neplatnosti právneho úkonu. Absolútnu neplatnosť právneho úkonu však nemôže zakladať porušenie akejkoľvek zákonnej povinnosti účastníka právneho úkonu, ak sa táto povinnosť pojmovovo neviaže k hlavným znakom konkrétneho druhu právneho úkonu ako jeho základná náležitosť, resp. ako základný predpoklad jeho platnosti. Ak by sa mal prijať takýto záver, boli by bez právneho významu zákonné ustanovenia o zodpovednosti za škodu či zodpovednosti za vady, pretože akékoľvek porušenie zákonnej povinnosti by v každom prípade založilo neplatnosť právneho úkonu. Ak by aj advokát povinnosť mlčanlivosti podľa § 23 Zákona o advokácii porušil, nešlo by o porušenie právnej povinnosti ustanovenej zákonom, ktorá je upravená pre príslušný právny úkon- zmluvu o postúpení pohľadávky, ale len o porušenie povinnosti, ktorá so zmluvou o postúpení pohľadávky ako právnym úkonom súvisí (pre totožnosť účastníka právneho úkonu a osoby zaviazanej zákonnou povinnosťou mlčanlivosti). Podľa dovolateľa nedošlo ani k porušeniu § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka, keďže dohoda medzi žalobcom a žalovaným uzatvorená nebola a pohľadávka na zaplatenie odmeny advokáta za poskytnutie právnych služieb nie je ani pohľadávkou, ktorej obsah by sa zmenou veriteľa zmenil. O takýto prípad by išlo vtedy, ak by právne postavenie dlžníka a jeho povinnosti boli dotknuté v tom smere, že si nezachová svoj pôvodný obsah. Bolo zdôraznené, že predmetom postúpenia neboli všetky práva a povinnosti zo Zmluvy o poskytovaní právnych služieb, ale výlučne len právo na zaplatenie peňažnej pohľadávky. Postúpením pohľadávky na zaplatenie odmeny za poskytnutie právnych služieb sa žalobca nestal zmluvnou stranou Zmluvy o poskytovaní právnych služieb, t.j. nestal sa advokátom. Podľa dovolateľa však zákon o advokácii nezakazuje postúpiť jeho pohľadávku na zaplatenie odmeny za poskytnutie právnych služieb, resp. neustanovuje osobitné podmienky, ktoré je potrebné splniť, aby pohľadávku postúpiť možné bolo. Je namietaná nesprávna interpretácia zákona o bankách ako aj účelné použitie vybraných právnych viet z rozhodnutia Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 23Co/85/2016, a to zo strany odvolacieho súdu. K odkazu odvolacieho súdu na rozhodnutie II. odvolacieho disciplinárneho senátu SAK z 13.11.2018, sp. zn. II ODS-18/2018:2072/2017 v spojení s rozhodnutím VI. disciplinárneho senátu SAK zo 04.04.2018, sp. zn. DS VI.-76/2017/2072 uviedol žalobca, že len

samotná skutočnosť, že určité právne porušenie povinnosti je v rámci predpisov SAK považované za disciplinárne previnenie, nezakladá bez ďalšieho neplatnosť samotnej zmluvy o postúpení pohľadávky. Na záver bolo vytknuté odvolaciemu súdu strohé odôvodnenie vo vzťahu k žalobcom prezentovanému rozhodnutiu Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 29Cdo/4594/2009.

11. Na základe vyššie uvedeného dovolateľ navrhol, aby dovolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a priznal mu nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

12. Žalovaný sa k podanému dovolaniu žalobcu vyjadril a uviedol, že odvolací súd správne rozhodol, keď potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie, pretože bol v konaní na základe vykonaného dokazovania zistený nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcu, keďže Zmluva o postúpení pohľadávky je absolútne neplatný právny úkon. Mal za to, že slovenské súdy vo svojej rozhodovacej činnosti jednoznačne judikovali, že „treba principiálne vychádzať z takých právnych vzťahov, v ktorých je veriteľ povinný zo zákona zachovávať mlčanlivosť o záležitostiach dlžníka“. Podľa neho je Zmluva o postúpení pohľadávky absolútne neplatným právnym úkonom, pretože jej predmetom bolo postúpenie pohľadávok, ktoré mali euroadvokátovi vzniknúť v súvislosti s poskytovaním právnych služieb jeho údajným klientom žalovaným 1/ a 2, teda pohľadávok, ktorých postúpenie je v zmysle § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojitosti s § 23 ods. 1 zákona o advokácii vylúčené, nakoľko žalobca (postupník) nie je osobou, ktorá by podliehala povinnosti mlčanlivosti. Obmedzenie postupiteľnosti pohľadávky je založené na ochrane citlivých údajov a povinnosti mlčanlivosti poukazujúc na § 23 ods. 1 zákona o advokácii, podľa ktorého je advokát povinný zachovávať mlčanlivosť, a teda uvedenou právnou úpravou je jeho profesijná povinnosť mlčanlivosti obmedzená podobne ako pri povinnosti mlčanlivosti podľa zákona o bankách. V dôsledku toho mal za to, že súd postupoval pri posúdení otázky neplatnosti správne (viď bod 10-17 odôvodnenia napadnutého rozhodnutia) a posúdil zmysel a účel povinnosti mlčanlivosti v zmysle zákona o advokácii. Neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky plynie z účelu a obsahu normy, t.j. zákona o advokácii v spojení s § 525 OZ, a preto považuje toto právne posúdenie za vecne správne a stotožňuje sa s ním.

13. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší súd“) z výpisu z Obchodného registra Okresného súdu Trnava zistil, že žalovaný 1/ PSA Services Centre Europe, s.r.o., so sídlom v Trnave, Automobilová ulica 1, IČO:36289752 bol k 1. januáru 2023 vymazaný z obchodného registra a jeho právnym nástupcom sa stal žalovaný 2/ obchodná spoločnosť PCA Slovakia, s.r.o., so sídlom v Trnave, Automobilová ulica 1, IČO: 36 256 013.

14. Podľa § 64 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ak strana zanikne počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončilo, súd rozhodne, že v konaní pokračuje s jej právnym nástupcom. Ak právneho nástupcu niet, súd konanie zastaví. V zmysle citovaného ustanovenia § 64 CSP, ktoré je podľa § 438 ods. 1 CSP primerane aplikovateľné aj v dovolacom konaní, najvyšší súd rozhodol o pokračovaní v konaní s právnym nástupcom žalovaného 1/, ktorým je obchodná spoločnosť PCA Slovakia, s.r.o., so sídlom v Trnave, Automobilová ulica 1, IČO: 36 256 013 (pôvodne označený ako „žalovaný 2/“, vo výroku III. a v texte odôvodnenia tohto uznesenia označený aj ako „žalovaný“).

15. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 427 CSP) a oprávnenou osobou (§ 424 CSP), zastúpenou v dovolacom konaní v zmysle § 429 ods. 1 CSP skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, pričom dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je prípustné, avšak nie je dôvodné a treba ho zamietnuť.

16. Podľa § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

17. Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ ktorá

je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

18. Podľa § 432 ods. 1, 2 CSP, dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

19. Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorým je možné napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu pri splnení zákonom stanovených predpokladov a podmienok. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

20. Žalobca v danom prípade vyvodzuje prípustnosť a dôvodnosť svojho dovolania z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

21. Uvedený dôvod prípustnosti dovolania proti rozhodnutiam odvolacieho súdu predpokladá, že danú právnu otázku dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu preto daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Na rozdiel od doterajšej právnej úpravy v zmysle Občianskeho súdneho poriadku, keď výlučne odvolací súd mohol vysloviť, že je v jeho rozhodnutí riešená otázka zásadného právneho významu, na ktorú samostatným výrokom pripustil dovolanie a dovolací súd nemal oprávnenie skúmať, či skutočne ide o otázku zásadného právneho významu, ale bol oprávnený preskúmať takúto rozhodnutie odvolacieho súdu iba v rámci pripustenej otázky, súčasná právna úprava dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá nebola dosiaľ riešená, a z tohto pohľadu rozhodnúť o prípustnosti dovolania. Dovolací súd o tom, že dovolanie je z tohto dôvodu prípustné, nevydáva osobitné rozhodnutie, ale sám si posúdi túto otázku ako predbežnú a v prípade, že dospeje ku kladnému záveru, ide o prípustné dovolanie a dovolací súd bez ďalšieho preskúma napadnuté rozhodnutie a meritórne o ňom rozhodne. Predpokladom prípustnosti dovolania je dôsledné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, v ktorom musí uviesť svoj názor na riešenie tejto právnej otázky (§ 393 ods. 2, 3 CSP). V konkrétnom prípade musí dovolateľ relevantne odôvodniť, že dovolanie je prípustné, pretože zásadná právna otázka nebola dovolacím súdom dosiaľ riešená, pričom dôvodom dovolania potom môže byť len otázka právneho posúdenia a spochybnenie jej vyriešenia zo strany odvolacieho súdu a ako aj odôvodnenie právneho záveru, ktorý zastáva dovolateľ (porovnaj Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., *Civilný sporový poriadok, Komentár*, Praha: C. H. Beck, str. 1382).

22. Pokiaľ dovolací súd má riešiť právnu otázku, ktorou sa dovolací súd ešte nezaoberal (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP, tak je povinnosťou dovolateľa ako procesnej strany a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd a b) uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená (uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/146/2017) CSP, v tomto smere zaťažuje argumentačnou povinnosťou dovolateľa a nie dovolací súd. Právna otázka takto dovolateľom v dovolaní nenastolená a nekonkretizovaná, nemá relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

23. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (nie skutkovú) hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej povahy, ktorú odvolací súd riešil a na jej riešení založil svoje rozhodnutie. Otázka relevantná podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania.

24. Pre účely ďalšieho výkladu dovolací súd, so zreteľom na dovolaciu argumentáciu dovolateľa uvádza,

že v zmysle judikátu R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletine Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

25. Z obsahu s vecou súvisiaceho súdneho spisu vyplýva, že dovolateľ za právnu otázku dosiaľ neriešenú dovolacím súdom považuje nasledovnú otázku: „či pohľadávka advokáta na zaplatenie paušálnej odmeny za poskytnutie právnych služieb možno zmluvou o postúpení pohľadávky platne postúpiť na tretiu osobu, ktorá ex lege nie je viazaná mlčanlivosťou, resp. otázka, či porušenie povinnosti mlčanlivosti uzatretím zmluvy o postúpení takejto pohľadávky zakladá právny následok absolútnej neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky na zaplatenie odmeny advokáta za poskytnutie právnych služieb“.

26. Dovolací súd sa preto zameril na skutočnosť, či rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia vyššie uvedenej právnej otázky (v bode 25. tohto rozhodnutia), ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Najvyšší súd v tejto súvislosti uvádza, že mu nie sú známe žiadne rozhodnutia (stanoviská) najvyššieho súdu, ktoré by sa predmetnou otázkou v minulosti zaoberali a táto otázka nebola doposiaľ ani judikátorne riešená.

27. So zreteľom na riadne nastolenie právnej otázky spôsobom zodpovedajúcim § 421 ods. 1 písm. b/ CSP a v situácii, na ktorú sa vzťahuje toto ustanovenie, dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalobcu je v danom prípade procesne prípustné; následne preto skúmal, či je podané dovolanie dôvodné (či je ním skutočne napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočívajúce na nesprávnom právnom posúdení veci).

28. Žalobca za podstatu nesprávnosti právnych záverov odvolacieho súdu považuje jeho právny záver spočívajúceho v tom, že „absolútnu neplatnosť právneho úkonu môže bez ďalšieho zakladať porušenie právnej povinnosti zakotvenej v kogentnom ustanovení osobitného právneho predpisu, hoci tento iný právny predpis s porušením právnej povinnosti nespája sankciu neplatnosti právneho úkonu“. Podľa žalobcu prijatie daného právneho názoru by znamenalo, že zákonné ustanovenia o zodpovednosti za škodu, či zodpovednosti za vady by boli bez právneho významu, pretože akékoľvek porušenie zákonnej povinnosti by v každom prípade založilo neplatnosť právneho úkonu. Ak by aj advokát povinnosť mlčanlivosti podľa § 23 Zákona o advokácii porušil, nešlo by o porušenie právnej povinnosti ustanovenej zákonom, ktorá je upravená pre príslušný právny úkon- zmluvu o postúpení pohľadávky, ale len o porušenie povinnosti, ktorá so zmluvou o postúpení pohľadávky ako právnym úkonom súvisí (pre totožnosť účastníka právneho úkonu a osoby zaviazanej zákonnou povinnosťou mlčanlivosti). Podľa dovolateľa nedošlo ani k porušeniu § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka, keďže dohoda medzi žalobcom a žalovaným uzatvorená nebola a pohľadávka na zaplatenie odmeny advokáta za poskytnutie právnych služieb nie je ani pohľadávkou, ktorej obsah by sa zmenou veriteľa zmenil, pričom bolo zdôraznené, že predmetom postúpenia neboli všetky práva a povinnosti zo Zmluvy o poskytovaní právnych služieb, ale výlučne len právo na zaplatenie peňažnej pohľadávky. Postúpením pohľadávky na zaplatenie odmeny za poskytnutie právnych služieb sa žalobca nestal zmluvnou stranou Zmluvy o poskytovaní právnych služieb, t.j. nestal sa advokátom. Dovolateľ odmietol vziať do úvahy záver Slovenskej advokátskej komory, podľa ktorej určité právne porušenie povinnosti je v rámci jej predpisov považované za disciplinárne previnenie, keďže dané nezakladá neplatnosť samotnej zmluvy o postúpení pohľadávky.

29. Podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

30. Podľa § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) nemožno postúpiť pohľadávku, ak by postúpenie odporovalo zákonu alebo dohode s dlžníkom.

31. Podľa § 23 ods. 1 zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o advokácii“) advokát je povinný zachovávať mlčanlivosť o všetkých skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel v súvislosti s výkonom advokácie, ak osobitný predpis na úseku predchádzania a odhaľovania legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu neustanovuje inak.

32. Podľa § 38 ods. 1 zákona o advokácii usadený euroadvokát je oprávnený poskytovať právne služby na území Slovenskej republiky za podmienok a spôsobom ustanoveným týmto zákonom. Na účely tohto zákona a osobitných predpisov a v súlade s podmienkami ustanovenými týmto zákonom sa usadený euroadvokát považuje za advokáta podľa tohto zákona. Podľa ods. 2 cit ustanovenia usadený euroadvokát je povinný dodržiavať povinnosti advokáta podľa tohto zákona, osobitných predpisov a predpisov komory; tým nie je dotknutá jeho povinnosť dodržiavať právne predpisy štátu registrácie.

33. Podľa § 1881 zákona č. 89/2019 Sb. Občiansky zákonník ods. 1, 2 (platného od 22.03.2012, účinného od 01.01.2014) postoupit lze pohledávku, kterou lze zcizit, pokud to ujednání dlužníka a věřitele nevylučuje (1). Nelze postoupit pohledávku, která zaniká smrtí nebo jejíž obsah by se změnou věřitele k tíži dlužníka změnil (2).

34. Ohľadne namietaného nesprávneho právneho posúdenia týkajúceho sa otázky absolútnej neplatnosti právneho úkonu nie je podľa dovolacieho súdu možné súhlasiť s právnym názorom vysloveného žalobcom. V tejto súvislosti poukazuje na komentované znenie § 39 OZ, podľa ktorého právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom nie je dovolený. Nedovolenosť je teda daná, ak a) obsah alebo účel právneho úkonu odporuje zákonu, b) obsah alebo účel právneho úkonu obchádza zákon, c) sa právny úkon prieči dobrým mravom. Obsahom právneho úkonu sú jeho podstatné, náhodné alebo vedľajšie zložky. Z týchto zložiek môže odporovať zákonu ktorákoli, avšak normatívny dôsledok uvedený v § 39 OZ vyvoláva iba rozpor podstatných zložiek právneho úkonu so zákonom, prípadne tých zložiek, ktoré nie sú podstatné ex lege, ale ich zaradenie medzi podstatné zložky vyplýva z dohody účastníkov právneho úkonu. Účelom právneho úkonu treba rozumieť jeho hospodárske určenie, ktorá je, alebo nie je v súlade s účelom dovoleným zákonom, pričom zákonom je každá právna norma, ktorá v zmysle zákona č. 1/1993 Z.z. o Zbierke zákonov Slovenskej republiky bola vyhlásená ako zákon. Nemusi to byť len Občiansky zákonník. (CIRÁK, J., HANZELOVÁ, I., KRAJČO, J., ĽALÍK, M., MAZÁK, J., NESROVNAL, V., ONDRÁČEK, M., PLANK, K., ŤAPÁK, J., VOJČÍK, P. Občiansky zákonník - komentár. [Systém ASPI]. Iura Edition [cit. február 2023].)

35. Z obsahu spisu vyplynulo, že euroadvokát Mgr. Pavel Strnad ako postupca a žalobca ako postupník uzatvorili dňa 12. 01. 2018 Zmluvu o postúpení pohľadávky (ďalej ako „Zmluva o postúpení“), ktorá predstavuje finančný nárok na odmenu advokáta za právne služby poskytnuté žalovaným. Ako vyplýva z obsahu spisu dňa 21.04.2011 bola uzavretá Zmluva o poskytovaní právnych služieb medzi Mg. Pavlom Strnadom, advokátom a žalovaným 2/. Dňa 19.03.2013 bol uzavretý Dodatok k tejto Zmluve o poskytovaní právnych služieb medzi advokátom Mgr. Pavlom Strnadom a žalovanými 1/ a 2/. Zmluva o poskytovaní právnych služieb bola uzavretá podľa právnych predpisov Slovenskej republiky s dohodnutou odmenou za právne služby podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb. Konajúce súdy správne konštatovali, že profesijná povinnosť zachovávať mlčanlivosť o všetkých skutočnostiach podľa § 23 ods. 1 zákona o advokácii, o ktorých sa dozvedel v súvislosti s výkonom advokácie sa automaticky vzťahuje aj na vyššie uvedeného euroadvokáta, a to podľa § 38 ods. 1, 2 zákona o advokácii. Dovolací

súd bližšie uvádza, že medzi tieto dôverné informácie a do obsahu advokátskeho tajomstva patrí identita klienta, informácie o vzniku a výške odmeny a celkovo všetky informácie, ktorých zverejnenie si klient neželá a nie sú verejne dostupné. Dovolací súd vychádza zo skutkového záveru zisteného súdmi nižšej inštancie, že daný euroadvokát sa dopustil porušenia povinnosti zachovávať mlčanlivosť o vyššie menovaných skutočnostiach, a to uskutočnením právneho úkonu zmluvného postúpenia pohľadávok advokáta Mgr. Strnada na zaplatenie odmeny za poskytnutie právnych služieb Zo zmluvy o poskytovaní právnych služieb zo dňa 21.04.2011, v znení jej Dodatku zo dňa 19.03.2013, na žalobcu, teda na tretiu osobu, ktorá nie je nositeľom povinnosti mlčanlivosti advokáta. Súčasťou tohto postúpenia bol aj úkon odovzdania tejto Zmluvy o poskytovaní právnych služieb a Dodatku k nej (ktoré žalobca priložil aj k žalobe), a v ktorých sú uvedené údaje o klientovi, druh poskytovaných právnych služieb i výška odmeny, žalobcovi ako postupníkovi.

36. Podstatou daného prípadu je vyriešenie právnej otázky, či právny úkon (Zmluva o postúpení pohľadávok z 12.01.2018), na základe ktorého bola postúpená pohľadávka za poskytovanie právnych služieb na základe zmluvy o poskytovaní právnych služieb euroadvokáta na žalobcu, je absolútne neplatným právnym úkonom.

37. Ohľadne daného dovolací súd zdôrazňuje, že pri posúdení nastolenej právnej otázky žalobcom je nutné prihliadnúť a neopomenúť vzájomné prepojenie významu a účelu ustanovenia § 39 OZ a § 525 ods. 2 OZ vo vzájomnej spojitosti s § 23 ods. 1 zákona o advokácii, ktorý predstavuje osobitný zákon. Ustanovenie § 39 OZ zrozumiteľne uvádza, že neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu, pričom ustanovenie § 525 ods. 2 OZ obsahuje podobnú formuláciu pojednávajúcu tom, že vyslovene nemožno postúpiť pohľadávku, ak by postúpenie odporovalo zákonu, či dohode s dlžníkom. Teda obidve ustanovenia Občianskeho zákonníka upozorňujú na odporovanie so zákonom. Dovolací súd sa stotožňuje s vyjadrením žalovaného, podľa ktorého ustanovenie § 39 OZ sa aplikuje na všetky právne úkony, pričom z neho vyslovene vyplýva, že sankcia neplatnosti sa viaže na rozpor so zákonom, t.j. porušenie povinnosti ustanovenej kogentnou normou, pričom v predmetnom prípade sa jedná o porušenie povinnosti mlčanlivosti v zmysle zákona o advokácii, a to § 23 ods. 1, kde je vyslovene stanovená povinnosť advokáta zachovávať mlčanlivosť o všetkých skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel v súvislosti s výkonom advokácie (s výnimkou, ktorá sa však na daný prípad nevzťahuje, ak osobitný predpis na úseku predchádzania a odhaľovania legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu neustanovuje inak) a je podstatnou zložkou právneho vzťahu advokát a klienta. Nejedná sa o sankciu za porušenie „akejkoľvek povinnosti“ ako sa vyjadril žalobca. Práve naopak, došlo k porušeniu zákonnej povinnosti, ktorá je integrálnou súčasťou výkonu advokácie, a ktorá je významným faktorom poskytovania právnych služieb advokáta svojmu klientovi, čo podčiarkuje aj skutočnosť, že je súčasťou sľubu advokáta pri vstupe do výkonu tohto povolania. Vzťah medzi klientom a advokátom by mal byť založený na dôvere, ktorá v konečnom dôsledku má významný vplyv aj na obsah a kvalitu poskytnutej právnej pomoci. Prijatím argumentácie žalobcu by sa pripustil absurdný záver, že len v prípade, kde zákon osobitne upozorňuje na sankciu neplatnosti, táto sankcia môže skutočne aj nastúpiť. Ak by tomu tak bolo, tak aplikovanie § 39 OZ by stratilo zmysle a účel, pretože by sa vôbec nemohlo uplatniť bez osobitného upozornenia pri jednotlivých ustanoveniach a type právneho úkonu.

38. Občiansky zákonník pre postúpenie pohľadávky obsahuje výnimky zo všeobecne platnej zásady, že predmetom zmluvy o postúpení pohľadávky môže byť akákoľvek pohľadávka. Má za cieľ zabrániť tomu, aby sa postúpením pohľadávky v určitých prípadoch nezhoršilo postavenie dlžníka, alebo postavenie veriteľa. Ustanovuje, ktoré pohľadávky nie sú spôsobilým predmetom postúpenia a jednou kategóriou sú práve pohľadávky, ktorých postúpenie by odporovalo zákonu alebo dohode s dlžníkom. Práve pre vyriešenie žalobcom nastolenej právnej otázky je vyššie uvedené kľúčové majúť tým na mysli formuláciu OZ obsahujúcu „odporuje zákonu (§ 39 OZ)? alebo „ ak by postúpenie odporovalo zákonu (§ 525 od. 2 OZ)?“.

39. Výkon advokácie a jej správa sú špecifickou verejnoprávne regulovanou činnosťou. Advokáciu môžu vykonávať len osoby spĺňajúce prísne predpoklady podľa zákona o advokácii a za podmienky

zachovania všetkých ustanovení zákona o advokácii a jednou z nich je aj zachovanie povinnosti mlčanlivosti zakotvenou v § 23 ods. 1 zákona o advokácii. Povinnosť mlčanlivosti predstavuje jeden zo základných princípov advokácie, pričom ide o právo klienta, ktoré musí byť rešpektované ako súčasť ústavného práva na spravodlivý súdny proces a ochranu súkromia. Teda povinnosť mlčanlivosti advokáta predstavuje právo klienta a nemôže byť svojvoľne porušovaná. V danom prípade je potrebné konštatovať, že postúpeniu pohľadávok týkajúcich sa vyplatenia odmeny za poskytovanie právnych služieb na základe zmluvy o poskytovaní právnych služieb, v ktorých je veriteľ (advokát) viazaný povinnosťou mlčanlivosti o dôverných informáciách získaných od klienta, okrem iného, zahrňujúcu aj informácie o klientovi samotnom (napr. identita klienta, informácie o vzniku a výške odmeny, spôsob, rozsah a obsah vykonaných úkonov právnej pomoci a celkovo všetky informácie, ktorých zverejnenie si klient neželá a nie sú verejne dostupné), bráni samotný osobitný zákon, a to zákon o advokácii v § 23 ods. 1, ktorý ukladá povinnosť advokáta zachovávať mlčanlivosť. Predmetná povinnosť však bola euroadvokátom Mgr. Pavelom Strnadom porušená, keď na základe zmluvy o postúpení postúpil pohľadávky z titulu poskytnutia právnych služieb na žalobcu ako tretiu osobu nezaviazanú zákonnou povinnosťou uloženou ustanovením § 23 ods. 1 zákona o advokácii. V dôsledku vyššie uvedeného nemožno súhlasiť s uplatnenou argumentáciou žalobcu, že nedodržanie povinnosti mlčanlivosti nemá vplyv na platnosť zmluvy o postúpení pohľadávky, a že zákon o advokácii, na rozdiel od zákona o bankách neobsahuje osobitné hmotnoprávne podmienky pre platnosť postúpenia. Dovolací súd na vyvrátenie uvedeného tvrdenia opätovne poukazuje na znenie § 525 ods. 2 OZ, ktoré vyslovene obmedzuje postupiteľnosť tých pohľadávok, ktorých postúpenie by odporovalo zákonu v spojení s § 39 OZ, ktorý stanovuje neplatnosť právneho úkonu, ak svojím obsahom odporuje zákonu. Rovnako sa nedá prisvedčiť ani právnej argumentácii žalobcu spočívajúcej v tom, že zákon o advokácii nezakazuje postúpiť jeho pohľadávku na zaplatenie odmeny za poskytnutie právnych služieb, resp. neustanovuje osobitné podmienky, ktoré je potrebné splniť, aby pohľadávku postúpiť možné bolo. Podľa dovolacieho súdu osobitnou podmienkou, ktorá bráni postúpiť pohľadávku na zaplatenie odmeny za poskytnutie právnych služieb je práve povinnosť zachovania mlčanlivosti v zmysle zákona o advokácii.

40. Na základe daného má dovolací súd za to, že odvolací súd vec správne právne posúdil, správne aplikoval právne predpisy Slovenskej republiky, podľa ktorých bola Zmluva o poskytovaní právnych služieb uzavretá a nimi sa tak riadia všetky právne vzťahy z nej vyplývajúce. Dovolací súd preto dospel k záveru, že odvolací súd správne rozhodol, ak dospel k právnemu záveru, že v danom prípade sa nejedná o niektorý z prípadov prelomenia advokátskej povinnosti mlčanlivosti ustanovených v § 23 zákona o advokácii, a preto sa jedná o postúpenie v rozpore so zákonom (zákon o advokácii), kedy je postúpenie pohľadávky v zmysle § 525 ods. 2 OZ vylúčené/zakázané. Jedná sa teda o absolútne neplatný právny úkon v zmysle § 39 OZ. Dovolací súd sa s právnym názorom odvolacieho súdu stotožňuje a dopĺňa, že v predmetnom prípade išlo zo strany euroadvokáta o postúpenie pohľadávok, ktoré vznikli v súvislosti s poskytovaním právnych služieb žalovaným 1/ a 2/ ako jeho klientom, teda pohľadávok, ktorých postúpenie je v zmysle § 525 ods. 2 OZ v spojení s § 23 ods. 1 zákona o advokácii odporujúce zákonu o advokácii, nakoľko žalobca nie je osobou, na ktorú by sa vzťahovala zákonná povinnosť mlčanlivosti. V súvislosti s daným je potrebné ešte podotknúť, že postúpenie, by za určitých okolností neodporujúcich dohode s klientom, bolo možné za predpokladu, ak by sa jednalo o postúpenie na tretiu osobu, ktorá by bola viazaná povinnosťou mlčanlivosti alebo na druhej strane by bol postupca (advokát) pozbavený povinnosti mlčanlivosti klientom alebo jeho právnym nástupcom. Vo všeobecnosti teda na dovolaciu otázku možno uzavrieť, že postúpenie pohľadávok advokáta, ktoré vznikli v súvislosti s poskytovaním právnych služieb podľa zákona o advokácii, na osobu, na ktorú sa nevzťahuje zákonná povinnosť mlčanlivosti, odporuje zákonu o advokácii v zmysle § 525 ods. 2 OZ v spojení s § 23 ods. 1 zákona o advokácii. Zmluva o postúpení pohľadávok vzniknutých advokátovi za poskytovanie právnych služieb podľa zákona o advokácii na tretiu osobu, neviazanú povinnosťou mlčanlivosti, je podľa § 39 OZ neplatným právnym úkonom, ak nebol advokát povinnosti mlčanlivosti klientom zbavený.

41. K dovolacej námietke žalobcu spočívajúcej v tvrdení, že určité právne porušenie povinnosti je v rámci predpisov Slovenskej advokátskej komory považované za disciplinárne previnenie, nezakladá bez ďalšieho neplatnosť samotnej zmluvy o postúpení pohľadávky, uvádza dovolací súd nasledovné. Má za to, že žalobca ohľadne daného má pravdu, avšak na druhej strane je potrebné zdôrazniť, že konajúce

súdy posúdili daný prípad po právnej stránke prioritne podľa platnej právnej úpravy obsiahnutej v Občianskom zákonníku v spojení s osobitným zákonom, a to zákonom o advokácii. To, že súdy pri zisťovaní porušenia povinnosti zákonom ustanovenej povinnosti mlčanlivosti v rámci svojich rozhodnutí poukázali aj na rozhodnutia SAK, automaticky neznamená, že na daných rozhodnutia založili svoj právny záver ohľadne predmetného sporu. Z ich odôvodnení práveže vyplýva, že na dané rozhodnutia SAK iba podporne poukázali, nakoľko sa jedná o stavovskú organizáciu, ktorá má výlučnú právomoc vykonávať dohľad nad výkonom predmetnej profesie, čo znamená, že jej rozhodovacia prax nie je bez právneho významu a z toho dôvodu by bolo nesprávne neprihliadnuť na ich prijaté závery ohľadne danej veci. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd predmetnú dovoláciu námietku považuje za neopodstatnenú.

42. Pokiaľ ide o dovoláciu námietku, na základe ktorej bolo poukázané na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 29Cdo/4594/2009, dovolací súd poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. januára 2018 sp. zn. 6 Cdo 29/2017, publikovaného v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR č. 8/2018, pod číslom 71., podľa ktorého „ustálená rozhodovacia prax najvyššieho súdu“ je vyjadrená predovšetkým v stanoviskách alebo rozhodnutiach najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax, vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, doposiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a vecne na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986 (viď. rozhodnutie č. 71, publikované v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR 8/2018). Z vyššie uvedeného však vyplýva, že rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky pod tento pojem nespádajú. V dôsledku toho dovolací súd konštatuje správnosť odvolacieho súdu, nakoľko nebol povinný sa rozhodnutím Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 29Cdo/4594/2009 sa zaoberať.

43. Napriek vyššie uvedenému v predchádzajúcom bode tohto rozhodnutia najvyšší súd ako považuje za potrebné poukázať na rozdielnosť českej právnej úpravy od slovenskej právnej úpravy. Zatiaľ čo slovenská právna úprava v § 525 ods. 2 OZ obsahuje znenie, že „nemožno postúpiť pohľadávku, ak by postúpenie odporovalo zákonu.....“, česká právna úprava v zmysle § 1881 zákona č. 89/2012 Sb. Občianskeho zákonníka povoľuje postúpiť pohľadávku, ktorú je možné scudziť, pokiaľ to dohoda dlžníka a veriteľa nevyklučuje. Žalobca pri použití svojej argumentácie dané opomenul. Dovolaciemu súdu nedá nepoukázať aj na stanovisko, ktoré bolo prijaté na zasadnutí 7. schôdze študijného a legislatívneho kolégia dňa 27.11.2007 (k návrhu novely zákona o advokácii), ktoré zaujalo stanovisko nasledovného znenia „na druhej strane je však potreba prihližet k tomu, že postoupením pohľadávky nesmí advokát porušiť povinnosť mlčanlivosti uloženou mu ustanovením § 21 zákona o advokácii; z pohľadávky a z postupu při jejím postoupení by tedy neměly být zjistitelné skutečnosti, které se advokát dozvěděl v souvislosti s poskytováním právních služeb, pokud o těchto skutečnostech nebyl zbaven povinností mlčanlivosti klientem nebo jeho právním nástupcem“. Z vyššie uvedeného vyplýva záver, že ak aj by aj bola pohľadávka advokáta spôsobilá k postúpeniu, advokát by musel zachovať povinnosť mlčanlivosti.

44. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že pohľadávku advokáta, nezbaveného povinnosti mlčanlivosti, na zaplatenie paušálnej odmeny za poskytovanie právnych služieb podľa zákona o advokácii nie je možné postúpiť na základe zmluvy o postúpení pohľadávok na tretiu osobu, ktorá nepodlieha povinnosti mlčanlivosti, nakoľko postúpenie takejto pohľadávky je v zmysle § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 23 ods. 1 zákona o advokácii v rozpore so zákonom o advokácii s právnym následkom absolútnej neplatnosti právneho úkonu podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Teda dovolací súd v spojení so súdom prvej inštancie vec správne právne posúdili, ak dospeli k záveru o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu dôvodiac absolútnou neplatnosťou zmluvy o postúpení

pohľadávky, v zmysle čoho sa žalobca nemohol stať postupníkom, resp. majiteľom postúpenej pohľadávky, a teda ani veriteľom dlžníka, t.j. nositeľom subjektívneho práva.

45. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolateľ neopodstatnene tvrdí, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, a preto nedôvodné dovolanie žalobcu podľa § 448 CSP zamietol.

46. Žalovaný bol v dovolacom konaní úspešný, a preto mu dovolací súd priznal voči žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov dovolacieho konania rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

47. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.